

Dnr: KST 199/2013

§ 220 LAGSTIFTNING, Reform av kommunallagen

KST 11.08.2014, § 220

Förvaltningsdirektörens/Kommundirektörens beredning:

Finansministeriet begär utlåtande över utkastet till regeringsproposition om kommunallagen att lämnas in senast 26.8.2014.

Enligt begäran om utlåtande är målet med kommunallagens totalrevision att förnya kommunallagen med hänsyn till förändringsbehov på grund av förändringarna i verksamhetsomgivningen och kommunförvaltningens nya strukturer.

Utlåtanden begärs särskilt om följande frågor:

1. begreppet kommunens verksamhet (6 §)
2. förslagen som gäller kommunens uppgifter, kommunens organiseringsansvar samt produktion av tjänster (7-9 §)
3. programmet för kommunernas ekonomi (12 §)
4. ändringen av tidpunkten för kommunalval och inledningen av fullmäktiges mandatperiod (15 §)
5. regleringen av fullmäktiges storlek (16 §)
6. förslagen som gäller deltagande- och påverkningssmöggheterna samt påverkningsorganen, såsom ungdomsfullmäktige (5 kap);
7. alternativa sätt att organisera kommunens organ och ledning (31, 34 ja 38 §)
8. förslagen som gäller delområdesorgan (37 §)
9. kommunstrategin (39 §)
10. kommunstyrelsens och kommunstyrelseordförandens uppgifter (40 ja 41 §)
11. direktörsavtalet (43 §)
12. förslagen som gäller ägarstyrningen och ledandet av kommunkoncernen (6 §, 47-49 §)
13. förslag som gäller kommunernas samarbete (8 kap) de föreslagna ändringarna till förtroendevaldas valbarhet, speciellt för kommunstyrelsens del styrelsemedlemmarna samt presidiet vid dotterbolag (74 § 1 och 4 mom.)
14. förslagen som gäller heltids- och deltidssysselsatta förtroendevaldas ställning och förtroendevaldas rätt till ledighet från arbetet (81 ja 82 §)
15. redogörelse för bindningar (85 §)
16. förslag som gäller transparensen hos kommunal partifinansiering (19 § 2 mom. och 83 § 3 mom.)
17. begränsningen av upptagningsrätten så att det endast är möjligt att ta upp ärenden för behandling i kommunstyrelsen (93 §)

Utdragets riktighet intygar

Carina Nyqvist, kanslichef

18. förslag om organs elektroniska beslutsfattandesätt (99 - 101 §) samt utgivandet av kommunens anmälningar, information om kommunens verksamhet samt protokoll på nätet (109 och 110 §, 141 §)
19. skyldigheten att täcka underskottet inom utsatt tid och utvidgningen av skyldigheten till att gälla samkommuner (111 §)
20. utvärderingsförfarande för kommuner och samkommuner i en särskilt svår ekonomisk ställning (119 ja 120 §)
21. förslagen som gäller revisionsnämnden (122 §)
22. revisionen (123 §)
23. revisionsnämndens och revisorernas rätt att få information (125 §)
24. förslagen som gäller kommunens verksamhet på marknaderna, såsom begränsningen av lån, garantier och säkerheter som kommunen beviljat, överlåtelse av fastigheter som kommunen äger samt förpliktelsen om offentlig service (15 kap)
25. lagpropositionens struktur och övergångsbestämmelserna

Kommentarer:

Punkt 1 Inget att påpeka

Punkt 2 Propositionens 8§ och 9§ är inte samordnade med social- och hälsovårdsreformen, som enligt nuvarande förslag innebär att kommunernas produktionsansvar kan förändras så ofta som vart fjärde år (i enlighet med det beslut som social- och hälsovårdsområdena vart fjärde år skall fatta om ordnandet av tjänster inom området). Med tanke på omfattningen av tjänster som skall produceras bör kommunerna kunna planera sin verksamhet och produktion av tjänster för en betydligt längre tidsperiod.

Vörå kommun föreslår att statsrådet innan denna lag kan avges till riksdagen samordnar lagen om social- och hälsovård samt kommunallagen på paragrafnivå eftersom den kostnadshelhet som social- och hälsovården omfattar utgör upp till 70 procent av samtliga kostnader. Dessutom bör preciseras hur myndighetsansvaret inom t.ex. socialvården skall förverkligas via ovannämnda beslutet om ordnande av tjänster.

Punkt 3 Finlands Kommunförbunds roll bör förstärkas. Att förbundet deltar i beredningen är inte tillräckligt.

I paragrafen bör inskrivas ett uttryckligt förbud att påföra kommunerna nya uppgifter utan att de till sin helhet är finansierade via antingen statsandelar, beräknade öknings i skatteintäkter eller minskade utgifter inom annan verksamhet. Ökad koordinering, som också nuvarande basserviceprogram bygger på, har inte medfört en tillräcklig helhetssyn på och ett helhetsansvar för den offentliga ekonomin. Av denna orsak är en strängare skrivning motiverad på lagnivå.

Punkt 4 Förrättande av kommunalval ska ändras från oktober till april månad och nya fullmäktiges fyraåriga mandatperiod ska börja vid ingången av juni valåret. Förändringen påverkar behandlingen av budgeten och ekonomiplanen samt bevil-

Utdragets riktighet intygar

Carina Nyqvist, kanslichef

jande av ansvarsfriheten. Flytt av tidpunkt för förrättande av kommunalval verkar befogat. Vad beträffar inledande av fullmäktiges mandatperiod och tillsättandet av alla andra kommunala organ blir tidsfristen onödigt ansträngande och det kan bli svårt att starta upp förtroendevaldas verksamhet inför semestertiden. Det fullmäktige som avslutar sin verksamhet borde kunna godkänna bokslutet och bevilja ansvarsfrihet för föregående räkenskapsperiod. Nya fullmäktige kunde inleda sin verksamhet och tillsätta andra kommunala organ t.ex. före utgången av augusti eller september månad och även då skulle fullmäktige ha alla påverkningssmöggheter på följande års budget och ekonomiplan.

- Punkt 5 Förändringen i fullmäktiges storlek påverkar inte Vörå. Antalet fullmäktigeledamöter förblir detsamma (antal invånare: 5001 – 20 000 = 27 ledamöter). Inget att påpeka.
- Punkt 6 Obligatoriska ungdomsfullmäktige, äldreåd och handikappråd kan ge mervärde från demokratis synvinkel men kräver mycket lokalt engagemang och stöd från kommunens förvaltning. Detta betyder ännu en gång att lagstadgade uppgifter påförs kommunen utan finansiering, för att få ett fungerande system behövs ett sekretariat för råden och både sekretariatet och ledamöterna ska finansieras.
- Punkt 7 Organiseringsmodeller ger möjlighet att lokalt hitta ändamålsenliga lösningar. Inget att påpeka.
- Punkt 8 En möjlighet för kommuner med större befolkning eller areal. Vörå kommun anser att man borde skriva in ett förtydligande att organets ledamöter bör vara bosatta i delområdet ifråga.
- Punkt 9 Inget att påpeka.
- Punkt 10 Stipuleras genom förvaltningsstagdan. Inget att påpeka.
- Punkt 11 Inget att påpeka.
- Punkt 12 Inget att påpeka.
- Punkt 13 Lagförslaget är inte samordnat med social- och hälsovårdsreformen. Enligt 52§ skall alla kommuner ha minst en medlem i ett samkommunfullmäktige då det gäller lagstadgat samarbete. Den föreslagna lagstiftningen är inte skriven för ett samarbete omfattande över 60 kommuner. Dessa stora samsarbetsområden skall besluta om upp till 70 procent av de utgifter kommunerna har. Den enskilda kommunens tyngd i dessa organ blir minimalt och i dagsläget är det inte möjligt att se hur ett kommunalt inflytande skulle bibehållas. Vörå kommun föreslår att statsrådet innan denna lag kan avges till riksdagen samordnar lagen om social- och hälsovård samt kommunallagen på paragrafnivå. Det är inte ändamålsenligt att kommunen utser sin representant skilt inför varje samkommunstämma. Förfarandet att utse samma representant för t.ex. hela styrelsens mandatperiod har sörjt för kontinuitet i kommunens bevakning av samkommunens verksamhet. Förändringen i 74 § 1 och 4 mom. har konsekvenser. Den viktigaste förändringen att man inte samtidigt ska kunna vara ledamot i kommunstyrelsen och i sty-

Utdragets riktighet intygar

Carina Nyqvist, kanslichef

relsen för ett bolag som hör till kommunkoncernen. Dessutom kan inte en kommunanställd väljas till kommunstyrelsens presidium enligt förslaget. Även om man på ett teoretiskt plan kan ifrågasätta en sådana dubbelroller anser Vörå kommun att detta inte är en betydande olägenhet utan anser att nuvarande jävsregler är tillräckliga i detta avseende.

Punkt 14 Inget att påpeka.

Punkt 15 Förbättrar förtroendevaldförvaltningens trovärdighet. Inget att påpeka.

Punkt 16 Förbättrar förtroendevaldförvaltningens trovärdighet. Inget att påpeka.

Punkt 17 Ändringen är inte motiverad. Upptagningsrätten har en dubbel funktion. Med den övervakar man också ändamålsenligheten i tjänsteinnehavarnas beslut, vilket skulle falla bort med den föreslagna förändringen. Nämndernas rätt att ta upp till behandling delegerade beslut har möjliggjort en större delegering av ärenden till tjänstemän. Den föreslagna ändringen kan leda till motsatt resultat och mera komplicerade beslutsprocedurer.

Punkt 18 Inget att påpeka.

Punkt 19 Inget att påpeka.

Punkt 20 Inget att påpeka.

Punkt 21 Inget att påpeka.

Punkt 22 Inget att påpeka.

Punkt 23 Inget att påpeka.

Punkt 24 Inget att påpeka.

Punkt 25 Inget att påpeka.

I den nuvarande kommunallagen stipuleras service i tvåspråkiga kommuner enligt följande: *I en tvåspråkig kommuns förvaltningsstadga skall ingå behövliga bestämmelser om hur invånare som hör till olika språkgrupper skall få service på enahanda grunder i kommunen.* Momentet föreslås inte intas i den nya lagen (§ 91). Tvärtemot behövs en skärpning av bestämmelsen och inte att motivera borttagning med hänvisning till det som regleras i grundlagen och språklagen.

Vörå kommun anser att det i den nya kommunallagen ska ingå en helhetsbedömning och åtgärder för tryggheten av de språkliga rättigheterna inom kommunerna och samkommunerna, vilka tillhandahåller och producerar den mest väsentliga delen av medborgarnas grundläggande välfärdsservice.

Eftersom den nuvarande språklagstiftningen utformades under en tid med 430 kommuner och rätt statiska språkförhållanden medför strukturreformerna ett stort tryck på en modernisering av lagstiftningen för att trygga de språkliga rättigheterna. Eftersom kommunallagen ska ha ett framtidsperspektiv på flera årtionden är det också rimligt att beakta strukturreformerna och att verksamhetsområdena förstoras, med följden att den språkliga minoriteten till sin andel av kommuninvånarna blir betydligt mindre. För att trygga de språkliga rättigheterna även på sikt anser Vörå kommun därför att det i kom-

Utdragets riktighet intygas

Carina Nyqvist, kanslichef

munallagen gällande organens sammansättning i 32 § införs ett tydligt och förpliktigande stadgande om minoritetsorgan.

Förtydliganden behövs i flera paragrafer:

29 § Kommunikation

Till stadgandet bör tilläggas att kommunikationen ska beakta båda nationalspråken.

30 § Kommunens organ

I lagförslaget ingår enligt nu rådande regelverk ett moment om att en tvåspråkig kommuns undervisningsförvaltning tillsätts, genom ett organ för vardera språkgruppen eller ett gemensamt organ med särskilda sektioner för vardera språkgruppen. Detta är befogat.

32 § Organens sammansättning

Vörå kommun anser med hänvisning till utvecklingen av kommun-, social- och hälsovårdsstrukturerna, som leder till allt större områdesindelningar och lägre andel för språkgruppen som är i minoritet, och tryggheten av de språkliga rättigheterna, att stadgandet som gäller språkliga minoriteter behöver förstärkas. Vi anser att förslaget punkt 3) ska kvarstå och vara frivilligt för samtliga kommuner.

Dessutom bör ett tillägg göras:

"I en tvåspråkig kommun med minst 50 000 invånare och där språkminoriteten understiger 15 procent av befolkningen ska kommunen tillsätta ett särskilt organ som handhar kommunens förvaltning och service för språkgruppen som är i minoritet eller gemensamt organ med särskilda sektioner för vardera språkgruppen. Ledamöterna i organen eller sektionerna skall väljas bland personer som hör till respektive språkgrupp".

Motiveringen är att i kommuner med stora befolkningsunderlag, men där den språkliga minoriteten minskar och blir relativt liten, finns det stora behov av att samla förvaltning och service för språkgruppen i ett särskilt organ för att man ska trygga de språkliga rättigheterna i praktiken.

39 § Kommunstrategi

Vi anser att det i paragrafen ska införas en hänvisning till att kommunstrategin ska trygga de språkliga rättigheterna.

91 § Förvaltningsstadga

Nuvarande stadgandet i kommunallagens 50 § 2 mom. angående krav på bestämmelser om att språklig service i en tvåspråkig kommun bör kvarstå.

KOMMUNDIREKTÖRENS FÖRSLAG:

Kommunstyrelsen i Vörå ger sitt utlåtande i enlighet med beredningen.

Utdragets riktighet intygar

Carina Nyqvist, kanslichef

KST § 220

BESLUT:

Beslut enligt förslag.

—

Utdragets riktighet intygar

Carina Nyqvist, kanslichef